

«ОДИССЕЙ» ТА ЙОГО «ПРИЧАЛ»

У СЕРЕДМІСТІ Сум скоро з'явиться нова культурна локація — приватний історичний музей «Причал Одиссея», засновником якого є колекціонер та багаторічний подвижник СЕРГІЙ ГУЦАН

Тетяна ГОЛУБ

Вулиця Воскресенська, 6. Четвертий тиждень за цією адресою повним ходом йдуть ремонтно-відновлювальні роботи. Під краплями весняного дощу класичною теракотою «черепиці» виблискуює новенький дах. Укріплено периметр старих цегляних стін: під вагою прожитих століть ті розповзалися на всі боки. Якраз взялися за відновлення дерев'яної веранди — традиційної окраси слобожанської міської архітектури, згодом — за внутрішній інтер'єр кімнат і мансарди. Власник помешкань на другому поверсі — Сергій Гуцан, придбав і відновлює їх власним коштом, аби розташувати своє улюблене дітище — історичний музей.

Гуцанівській «Причал Одиссея», що став логічним продовженням захоплення його власника на дослідження історії світу,

у вулику: люди, події, краєзнавчі й мистецькі, купа емоцій та вражень. І зрозумів: пора перебиратись до середмістя, в гущу історії, наповнювати життя новими сенсами...

«Одиссей возвратился, пространством и временем полный...»

Т: Сергію, музейна справа — не для прибутку, більш для душі, але грошей та зусиль потребує немало, і твоє рішення створити приватний музей, озвучене кілька років тому, багатьох приголомшило. Як зародилась ця «божественна ідея»?

С.Г.: Тобто чому не зупинився на етапі колекціонування й колекціонування «здобиччю» на самоті, як більшість колекціонерів? Напевне, справа в характері: я, коли чимось захоплююсь, віддаюся до останку, щедро ділюся емоціями, цікавою інформацією, а від людей — зворотній імпульс. Мене та-

Цьому старовинному будинку пощастило: саме на нього прийшовся вибір меценатів Гуцанів. Натомість більшість пам'яток у середмісті Сум руйнуються або ж по-варварськи перебудовуються...

минувшини рідного краю, колекціонування артефактів, знають не тільки в Сумах, екскурсії в ньому замовляють іногородні й іноземні туристи. Музей розташовувався в промисловому Курському мікрорайоні, в офісній будівлі радянського типу, сусідячи з будівельно-монтажними фірмами, і, здавалось, цей факт ніяк не дошкуляв власникові. Аж тут локдаун, що значно обмежив звичний ритм життя — пан Гуцан загум-

кий обмін наснажує. На той момент вже була зібрана пристойна колекція архаїки й предметів новітньої історії, старовинних світлин, і я дозрів до розуміння: те, що не кануло в Лету, належить людям, а не тільки мені чи обмеженому колу. До того ж за своє життя я бачив багато музеїв, хороших і різних. І приватний музей — це щаслива нагода не стримувати себе канонами й правилами, не копіювати чуже — творити своє

ФОТО АВТОРА

СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ ГУЦАН. За родом занять — підприємець. За життєвими уподобаннями — шанувальник історії, мандрівник, колекціонер, фотограф. Меценат. Чи не найцінніші надбання своєї приватної колекції — зокрема археологічні артефакти доби т. зв. «київської культури» — дарував Сумському обласному краєзнавчому музею.

ва група за двогодинну екскурсію й десятої долі не бачить. А важливо переступити поріг й пірнути в дивовижний світ, де чути бриніння тятиви й брязкіт бронзової прикраси. У моєму музеї можна торкнутись чи приміряти вподобаний експонат: намисто сіверянки, скіфську стрілу, куфічний дирхем. Найбільше й найщиріше такій можливості радіють діти! Я люблю історію, шум віків, мандри країнами й світами, і люблю, коли це моє захоплення знаходить відгук у тямущих головах і гарячих серцях Особливо литячих! Люблю

ПОМІЧНИЦЯ. Дружина Наталка Гуцан повністю поділяє краєзнавчі захоплення чоловіка, а в організаційно-ремонтних роботах взяла на себе суттєву частину обов'язків

Т: До речі, звідки назва — «Причал Одиссея»? Це так, ніби про тебе...

С.Г.: Можливо... (Сергій усміхається) Певний час у мене бу-

екскурсії сумські поети: допитуються, дивуються, всотують, і, як квінтесенція настрою, раптом лунають яєлки з поезії Мандельштама:

ФОТО З МУЗЕЮ «ПРИЧАЛУ»

▲ СЕСТРИ-КРАСУНІ. Панянки Григор'єви в дореволюційних Сумах були бажаними нареченими, бо гарні на вроду, шляхетні й освічені

тился, пространством и временем полный». Одисей із мандрів повернувся до рідного Причалу. Все, більш влучної назви для музею годі було й шукати. Відтоді – «Причал Одисея». А чи це про мене, чи про когось із вас - здогадайтесь... А головне: мрійте, живіть на повну. На те воно й життя!

«Молодший брат» Воскресенського храму

Двоповерховий, із невеликими віконницями та скромним декором у вигляді кругових розеток фасаду, будинок на вул. Воскресенській, 6 статусу пам'ятки історії й архітектури не має. Втім розташований у самому серці історичної забудови і, за припущенням фахівців, може вповні бути ровесником козацького середньовіччя Сум. (Звісно, з пізнішими над- і перебудовами). А це – нічого собі! - чверть тисячоліття. За такий поважний вік свідчать потужні метрові стіни першого поверху, монументальна цегляна кладка, арочні погребі, схожі на підземелля, вже зга-

❗ Чому саме на цей будинок припало твоє остаточне рішення вибору? Чим зачарував серце і душу? Адже знаю: як варіанти на придбання розглядалися спершу сім об'єктів нерухомості, а на фініші – конкурували два з них.

Пані Наталя Гуцан має задум власноруч пошити гарне жіноче вбрання, таке, як на світлині однієї з красунь Григор'євих, а також відтворити дореволюційний інтер'єр заможної сумської родини, наповнивши його меблями, посудом, в'язаними скатерттинами та обов'язково старими світлинами

С.Г.: У цієї старої кам'яниці потужна енергетика, відкритість на три сторони світу, до сонця, вітрів і дощів. З вікон (і галереї) другого поверху, ніби з капітанського містка, добре видно, що відбувається на Воскресенській та в нашому дворіку. Наразі будиночок прихорошується. Скоро побілимо цегляну кладку - на світлому фоні ще контрастніше

ки. (О, знову цей образ загартованого штормами корабля *Одиссея та рідних причалів!* – ред.). У нас, як у власників, є наміри зробити якісну реконструкцію, максимально зберігши історичний вигляд, традиції старовинної міської

забудови, але дещо додати й свого. От, скажімо, коли підсилювали-перекладали цегляну колонну, що тримає конструкцію галереї, я замурував туди парочку динарів із зображенням Фаустини, дружини давньоримського імператора-філософа Марка Аврелія, та ще кілька не надто цінних старовинних монет. Тепер у нас є власна легенда - Колонна Божественної Фа-

▲ СТАРА СВІТЛИНА. Від будинку за нинішньою адресою Воскресенська, 6 у кадр потрапив тільки ганок (наразі втрачений), натомість добре видно буд. №8 - колишній «Гранд-отель»

❗ Чи вдалося щось з'ясувати з давньої історії будинку або локації?

С.Г.: Є думки, що в цій історичній локації півтора століття тому розміщувався постійний двір для ямщиків, тогочасна поштово-фельд'єгерська служба. Але ця інформація ще потребує досліджень, архівних підтверджень...

Щоправда, є й «історія». Років десять-дванадцять тому в антикварному салоні мені трапився дореволюційний фотоальбом та деякі речі відомої сумської родини Григор'євих. На світлинах – гарні просвітлені обличчя. Інтелігенція. Тодішня еліта. У дореволюційних Сумах Григор'єви належали до середнього класу: чоловіки просували банківську справу, жінки – знані освітянки. Тоді ми з дружиною Наталкою захопилися історією цієї родини, перечитували їхні спогади й листівки... І яким же було наше подивування, коли в переліку можливих об'єктів під наш історичний му-

Воскресенській, адже саме з ним пов'язані трагічні радянські роки життя двох із сестер – Анастасії та Варвари Григор'євих.

❗ Чи знайде відображення історія вул. Воскресенської, знаних сум'ян в оновленій експозиції?

С.Г.: Є кілька ідей! Але всі карти відкривати зарано, нехай це буде приємним сюрпризом для наших допитливих відвідувачів!

Музейний дворик – простір для Муз

«Ще музей не відкрився, а кількість зацікавлених людей прибуває: краєзнавців, поетів, фотографів, журналістів, - подоброму жартує подвижник музейної справи Сергій Гуцан. - У цьому ж дворіку – приватна мистецька галерея BureauArt, художня майстерня. Чому б не влаштувати спільні мистецькі проекти?! А найголовніше – наповнена новим життям історична локація, відкрита на всі сторони світу, має стати місцем для спілкування цікавих і зацікавлених у культурно-